

Over het belang van improvisatie

Veel mensen associëren improvisatie met een hogere vorm van artistiekeit. Als je kunt improviseren ben je echt goed. Muziektheoretisch begrip, complete beheersing van je instrument, kennis van de muziekgeschiedenis: je zou dat allemaal moeten hebben voordat je kan improviseren. Klopt dat wel?

Bij het leren van een instrument is improvisatie fundamenteel, ongeacht je niveau of leeftijd. Ik zou zelfs willen zeggen: het is het allerbelangrijkste. Het is wat een kind als eerste doet. Het is wat mijn dochtertje van anderhalf doet met de drumstokken die in huis rondslingeren. Volwassenen verliezen het dikwijls later op hun weg. Dan is er een blad met noten nodig, een gedachtenuitwisseling over wat te spelen. Maar wat doet een kind? Wat deden de eerste mensen? Bediscussieerden zij contrapunt en gealtereerde toonladders? Dachten ze na over welk ritme passend is? Ze zaten bij elkaar en klaptten, zongen, floten, trommelden. Een samenhang van klanken voortgebracht door mensen. Dat is wat muziek in beginsel is.

In mijn lessen begin ik nooit met noten, ik begin met luisteren, met voelen. Iemand kan foutloos een transcriptie van Metallica's *Sad But True* spelen (elk nootje raak), maar als ik daarna voorstel om samen wat te grooven, raakt diegene helemaal op slot. Waar te beginnen? Wat moet ik dan spelen? Hier is het hoofd dominant. Het denken en reflecteren. Dit hoort er natuurlijk allemaal bij, helemaal niet erg. Maar het is interessant om te kijken wat er gebeurt als je diegene aanmoedigt om losser om te gaan met zijn instrument.

Door te improviseren leer je niet alleen je instrument beter kennen, je leert jezelf als drummer kennen. Hoe ben jij als drummer? Wat is jouw eigen manier van spelen. Hoe ga jij over de toms? Hoe bespeel jij een bekken? Wat zijn je sterke kanten? Welke aspecten van jouw manier van spelen zou je nog verder kunnen ontwikkelen? De finesses van jouw drumstijl komen voort uit een sfeer van vrije improvisatie, waarin je spelenderwijs patronen en combinaties uitprobeert. Dit is precies wat een computer of een drummachine niet kan. Zet twintig drummers naast elkaar en ze klinken allemaal anders, ook al laat je ze hetzelfde ritme spelen. Dat is wat ze in het Engels feel noemen. Elke drummer heeft een andere feel. Geen mens is hetzelfde, geen drummer is hetzelfde. Een van de beste manieren om jouw feel te ontwikkelen is door te improviseren. Dan ontdek je jouw manier van spelen. Het improviserende vermogen is bij iedereen aangelegd. Het is niets anders dan durven spelen zonder vooropgezet doel en vanuit je eigen creativiteit.